

Adhd

Bemötande, tidig bedömning och stöd

LOTTA BORG SKOGLUND MD PHD

SMART Psykiatri

WWW.SMARTPSYKIATRI.SE

INFO@SMARTPSYKIATRI.SE

[INSTAGRAM: @LOTTA.BORGSKOGLUND](https://www.instagram.com/LOTTA.BORGSKOGLUND)

[FACEBOOK: LOTTA BORG SKOGLUND](https://www.facebook.com/LOTTA.BORGSKOGLUND)

[WWW.LINKEDIN.COM/IN/LBS001](https://www.linkedin.com/in/lbs001)

SMART

*“Jag förstår att andra inte litar på mig.
Jag kan ju inte ens lita på mig själv”*

Sanna 23 år

SMART

*”Jag orkar inte fortsätta så här
Kroppen och själen är slut
Jag vill bara att du ska söva ner mig”*

Marianne 72 år

SMART

Vem, hur och varför?

Hur vanligt är ADHD?

- Barn 5 - 7%
- Vuxna 3%

Pojkar > Flickor?

- Jämnar ut sig med åldern
- Flickor/kvinnor uppvisar andra symptom/samsjuklighet

”Precis som jag”

- Hög ärftlighet (> 80 %)

Grader av personliga egenskaper/drag/symptom

- ”Cut off” = Diagnos?

Adhd syns inte på utsidan

SMART

Vad är adhd?

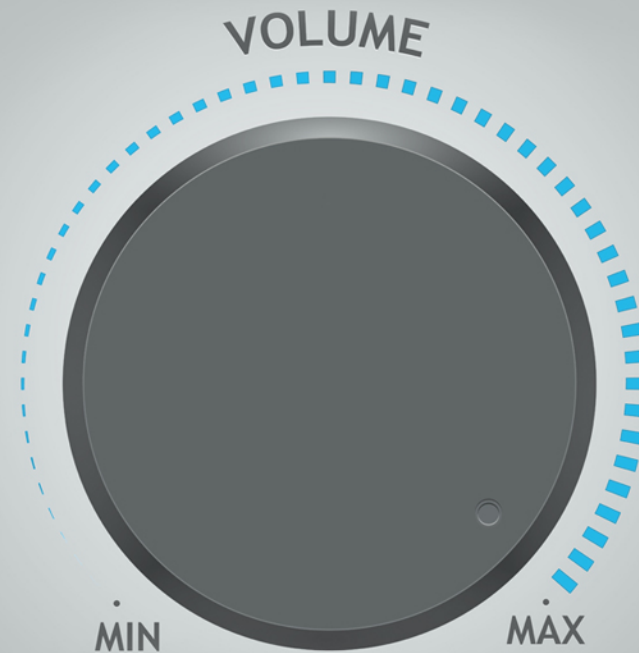
SMART

A woman with long hair is sitting on a bed, leaning forward with her head resting on her hand. She is wearing white underwear. The scene is dimly lit, creating a somber and intimate atmosphere. The text 'Mer än diagnoskriterier' is overlaid in the center in a white serif font.

Mer än diagnoskriterier

SMART

Regleringssvårigheter

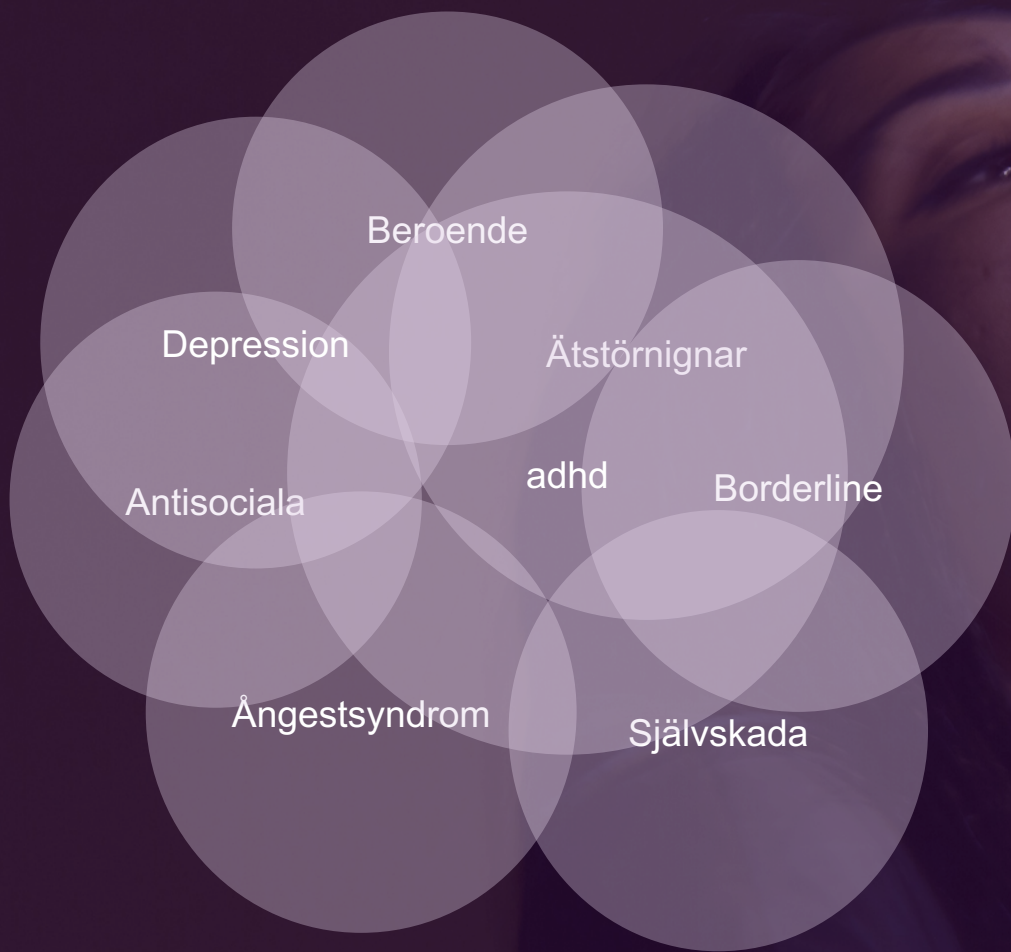
Nedsatta exekutiva funktioner

- Planera
- Strukturera
- Organisera
- Prioritera
- Byta strategi
- Komma igång
- Avsluta

SMART

Samsjukligheten

Speciella utmaningar vid adhd

Hög risk för skadligt bruk & beroende

- Skadligt bruk är vanligt vid adhd och vice versa
- 20 ggr så hög risk för skadligt bruk vid adhd
- Adhd hos > 1/4 behandlingssökande med skadligt bruk (jmf 2.5%)
- Adhd växer inte bort – beroende debuterar i ungdomsåren

Ungdomar med adhd

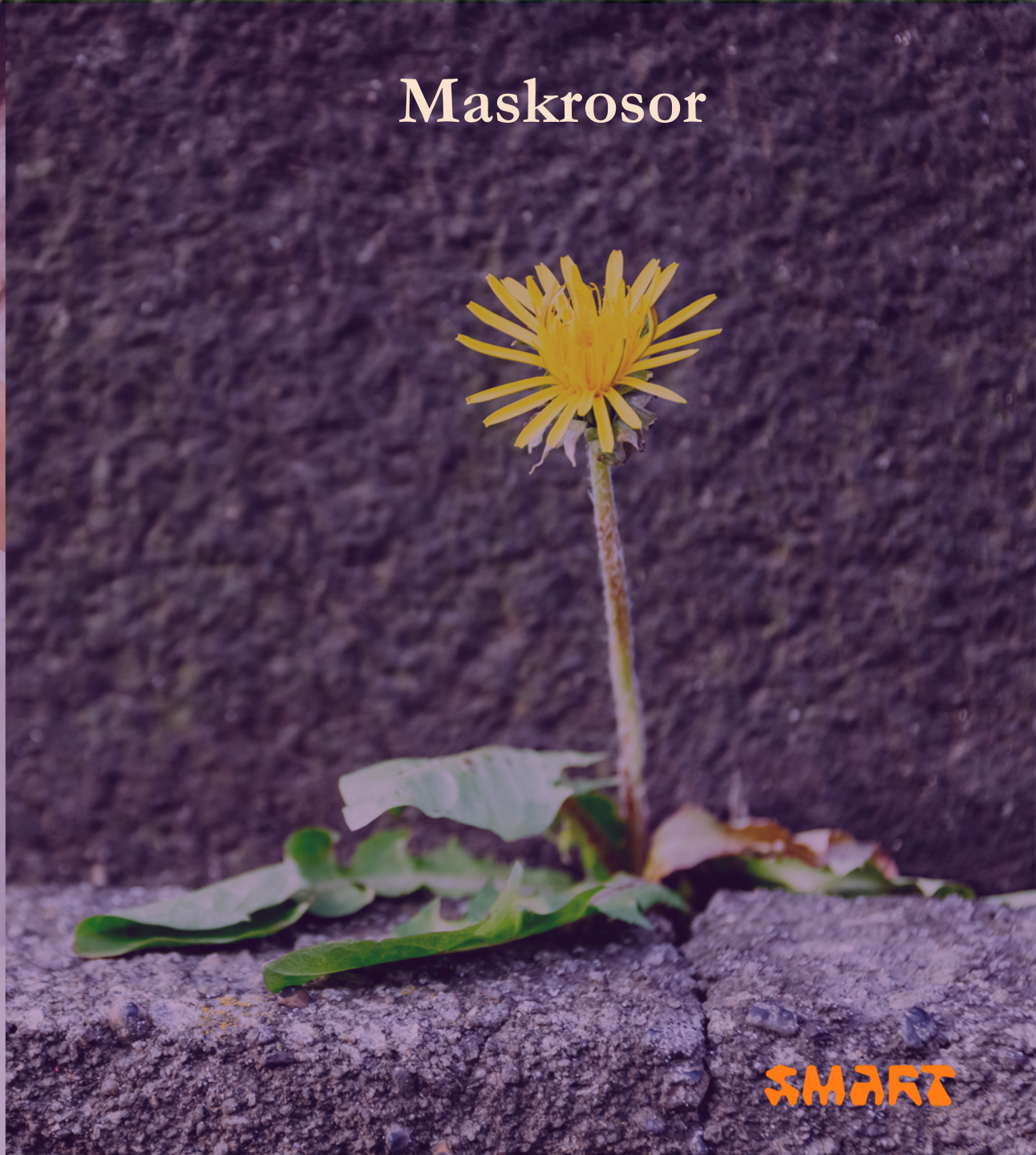
- Mer uttalat risktagande
- Debuterar med alkohol/droger tidigare
- Snabbare allvarigare beroendeutveckling
- Mer kroniskt förlopp, större funktionsnedsättning

Orkidéer

Maskrosor

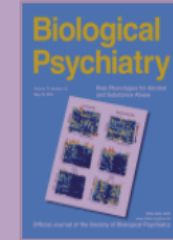
SMART

Biological Psychiatry

Volume 77, Issue 10, 15 May 2015, Pages 880–886

Risk Phenotypes for Alcohol and Substance Abuse

Archival Report

Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder and Risk for Substance Use Disorders in Relatives

Charlotte Skoglund^a, , , Qi Chen^b, Johan Franck^a, Paul Lichtenstein^b, Henrik Larsson^b

Risk för beroende

-Hos släktingar till ADHD fall vs. släktingar till kontroller

	Substance use disorder in relatives		
	ADHD N (%)	Control N (%)	OR (95 % CI)
1° relatives			
Parent	6805 (8.4)	28 109 (4.0)	2.2 (2.2-2.3)
Full sibling	1562 (3.2)	8409 (1.9)	1.7 (1.7-1.8)
2° relatives			
Maternal half-sibling	1017 (5.1)	5657 (3.7)	1.4 (1.3-1.5)
Paternal half-sibling	1050 (4.8)	6228 (3.7)	1.4 (1.3-1.4)

Skoglund et al. 2015 Biol Psych

- Vid samsjuklighet måste man få hjälp med båda tillstånden samtidigt
- Samsjuklighet är regel
- Oupptäckt samsjuklighet ökar risken för sämre förlopp, svar på behandling/kvarstannande i behandling
- Tidig upptäckt, förståelse, stöd och behandling förhindrar fördjupad problematik
- Fokus på hela livssituationen i samverkan
- Samordning
 - Rätt insatser i rätt tid
 - Samarbete mellan adekvata aktörer

Att leva med adhd

Att veta vad som ska göras och ändå inte få till det

Personligt lidande

- Relationer, föräldraskap, studier, yrkesliv, finanser, stress, utbrändhet, sjukskrivningar ensamhet...

Samsjuklighet

- Kroppen; rökning, övervikt, cancer, demens...
- Själen; ångest, depression, beroende...

Samhällskostnader

- Utbildningsnivå, lön, sjukfrånvaro
- Trafikolyckor
- Våld, kriminalitet

Finns det vinster med att utreda och behandla adhd?

- Allvarliga biverkningar av är ovanligt
- Toleransökning har inte visats (Ej heller vid SUD)
- Minskar risken för allvarliga konsekvenser (skolmisslyckanden, samsjuklighet, suicid, kriminalitet, trafikolyckor)
- Minskar risken för skadligt bruk och beroende
- Ökar livskvalitet, självkänsla, funktion och produktivitet

”Jag var redan stämplad”

Lou 9 år

SMART

Utan kunskap är risken stor att ...

... vi hittar på egna förklaringar

- *"Han är inte tillräckligt motiverad"*
- *"Hon är utåtagerande när hon inte får som hon vill"*

... patienterna blir föremål för negativa omdömen

- *"Hon vill bara ha uppmärksamhet"*
- *"Han får alltid sin vilja igenom på andras bekostnad"*

... våra åtgärder blir verkningslösa/skadliga

- *"Man vänjer sig"*
- *"Det enda som hjälper är lugnande läkemedel"*

Tack

LOTTA BORG SKOGLUND MD PHD

SMART Psykiatri

WWW.SMARTPSYKIATRI.SE

INFO@SMARTPSYKIATRI.SE

[INSTAGRAM:@LOTTA.BORGSKOGLUND](https://www.instagram.com/LOTTA.BORGSKOGLUND)

[FACEBOOK:LOTTA BORG SKOGLUND](https://www.facebook.com/LOTTA.BORG.SKOGLUND)

WWW.LINKEDIN.COM/IN/LBS001

SMART